Nr 576. **Kraków, Niedziela 17 Grudnia 1911.** **Rok XXX.**

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	30	15	8	2 kor 70 h.
z dwurazową	38	19	9 k. 50 h.	3 k. 20
w Państwie Niemieckiem	36	18	9	3
w innych państwach	48	24	12	4

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy" w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. Handel Fiałka i Turka, ul. Szewska, Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Wiślna.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: firmami Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Loretto, directeur, Rue Rougemont 14.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. - Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla samiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Rozpoczęcie budowy kanałów.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Wiedeń, 17 grudnia.

„Polnische Korresp." donosi: Uroczyste rozpoczęcie robót ziemnych na przestrzeni kanału spławnego Zator-Samborek odbędzie się we środę 27 b. m. przy stacyi kolejowej w Brzeźnicy na linii kolejowej Podgórze-Oświęcim. W uroczystości tej mają wziąć udział ministrowie skarbu, handlu, robót publicznych i Galicyi, prezes Koła polskiego wraz z członkami prezydyum Koła i posłami do Rady państwa, zastępcy władz krajowych, Izb handlowych i przemysłowych, Tow. rolniczego krakowskiego, dyrekcyi budowy dróg wodnych i ekspozytury krakowskiej.

Uczestnicy uroczystości zwiedzą we środę 27 b. m. rano roboty przy kanalizacyi Wisły w Krakowie, które prowadzi firma „Rodakowski, Sosnowski, Zacharyewicz", która to firma otrzymała także budowę 3 i 4 losu kanału spławnego między Kosową a Zelczyną na przestrzeni Zator-Samborek. O godz. 1 w południe osobny pociąg kolei państw. zawiezie uczestników uroczystości do Brzeźnicy, gdzie nastąpi rozpoczęcie i poświęcenie robót, oraz podpisanie dokumentu, który następnie zostanie wmurowany w przyczółku syfonu na potoku Brzeźniczka. Powrót do Krakowa nastąpi o godz. 5 po południu.

† Bronisław Łoziński.

Lwów, Wczoraj zmarł tu w 64 roku życia dr Bronisław Łoziński, publicysta, autor szeregu prac i studyów, były współredaktor „Gazety Lwowskiej". Zmarły był bratem dra Władysława Łozińskiego, członka Izby panów.

Uwolnienie lwowskich studentów.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Lwów, 17 grudnia.

Do „Słowa Polskiego" telegrafują z Kijowa: Wczoraj wieczór zapadł wyrok w sprawie rzekomego szpiegostwa plenipotentów dóbr hr. Karwickiego oraz 4 studentów lwowskiej szkoły lasowej. **Wszyscy oskarżeni zostali uwolnieni.**

Z Rady państwa.

(*Telefonem*).

Wiedeń, 17 grudnia.

Polepszenie bytu kolejarzy.

Na wczorajszem posiedzeniu Izby posłów w dalszej dyskusyi nad przedłożeniem o polepszenie płac kolejarzy przemawiał minister kolei Forster. Oświadczył, że uznaje za niezbędne pospieszyć z pomocą personalowi kolejowemu i że kolejarze zasługują na specyalną opiekę, rząd jednakże musi uwzględnić również sprawę pokrycia. Podwyższając taryfy, będzie się rząd powodował wielką troskliwością. Zamierzona zmiana taryf, która jest w zasadzie faktem postanowionym, musi być przeprowadzoną tem bardziej ostroznie, ile że chodzi tu o obciążenie stanów produkujących. Akcya pójdzie w dwu kierunkach: 1) obejmuje podwyższenie kwaterowego urzędników, podurzędników i służby, 2) podwyższenie zasług. Potrzeby służby należy zaspokoić w sposób wydatniejszy, niż podurzędników, gdyż ci niedawno otrzymali znaczne polepszenie swych poborów. Minister oświadcza, że zarząd kolei państwowych uczyni życzeniom komisyi zadość, o ile to tylko jest możliwe, w pełnej mierze jednak nie może spełnić tych żądań. Pod względem polepszenia płac robotników kolejowych w ostatnich latach dość wiele zrobiono.

Minister spodziewa się, że w tym kierunku akcya na korzyść robotników będzie podjęta w większym i, jak ma nadzieję, racyonalniejszym zakresie. Minister sądzi, że zamierzona akcya dla kolejarzy, o ile to jest technicznie możliwe, wejdzie w życie 1 stycznia 1912 r. Na zarządzenie, które rząd chce wydać, potrzeba przeszło 21 milionów koron rocznie, t. j. znacznie więcej, jak rząd pierwotnie planował, jednak rząd nie dochodzi do sumy, którą komisya proponuje. Nie należy zapominać, że suma 21 milionów koron przeznaczoną jest tylko na pierwszy rok i że później suma ta wzrośnie. Rząd i nadal będzie miał na oku finansowe położenie całego personalu. Minister zwraca się z przyjacielskiem i poważnem napomnieniem do personalu, aby pamiętał o troskliwości, jaką zarząd kolei otacza personal, oraz o tem, że zarząd ma przestrzegać interesów ogółu, a więc najwyższego interesu bezpieczeństwa, porządku i ekonomii komunikacyi, że jest więc obowiązkiem zarówno ministra jak każdego funkcyonaryusza kolei mieć na to wzgląd w pełnieniu służby. (Oklaski).

Mowa posła Germana.

Dr German oświadczył, że Koło polskie sympatycznie odnosi się do życzeń kolejarzy, których pełną odpowiedzialności i trudów działalność w pełni uznaje i poprze wnioski komisyi. Minister między innemi podniósł, że do ministerstwa kolei teraz doszła wiadomość, że w wielu miejscowościach płace kolejarzy są znacznie niższe od zwykłych płac dziennych. Jednakże tak jest już oddawna. — Członkowie Koła polskiego już nieraz zwracali uwagę ministerstwa kolei, a specyalnie w ostatnich latach, że różnica między płacami robotników kolejowych z Galicyi a zwykłemi tamże płacami stała się tak wielką, że napływ do robót kolejowych, co do czego odwoływał się minister, jest bardzo mały. Jeżeli się specyalnie zważy, że dla Galicyi stosowane są najniższe kategorye płac, a z powodu ciągłego, stałego rozwoju czynności budowlanej i przemysłowej płace robotników poszły tam bardzo w górę, to jest jasnem, że poszkodowanie kolejarzy z każdym rokiem się zwiększa i że jest przykazaniem najprostszej sprawiedliwości w tym kierunku przynieść zasadniczą zmianę. Stabilizacya robotników prowizorycznych, która, według wniosków komisyi, obecnie ma w szybszem tempie nastąpić, w niektórych miejscowościach nie nastąpiła dotąd nawet dla bardzo długo służących robotników.

Mowca może przytoczyć wypadki, gdzie robotnicy, zajęci bez zarzutu 16 do 18 lat, dotąd jeszcze nie otrzymali stabilizacyi. Co prawda, ministerstwo kolei wydało nowe przepisy co do stabilizacyi, te jednakże w pojedyńczych okręgach dyrekcyjnych interpretowano błędnie i to na niekorzyść robotników. Mowca zwraca uwagę ministerstwa kolei, by szkoda, jaką robotnik poniósł z powodu błędnej interpretacyi, została w najbliższym czasie naprawiona. Ludność chętnie chce przyznać kolejarzom podwyższenie ich płac, jednakże musi oczekiwać, że służba kolejowa nie będzie publiczności szykanować, co niekiedy się zdarza, zamiast ludności iść na rękę, bo naruszenie jakichkolwiek przepisów może doprowadzić do niemiłych starć między publicznością a służbą kolejową. Mowca spodziewa się, że to pod obecnem kierownictwem ministra kolei ustanie. (Oklaski).

Przyjęcie wniosków komisyi.

Na wniosek pos. Denka zamknięto dyskusyę. Po przemowach generalnych mowców pro pos. Ellenbogena, contra pos. Burzivala i po faktycznych sprostowaniach w głosowaniu przyjęto wnioski komisyi wraz z poleconemi przez komisyę rezolucyami p. Angermana i Tomsika. Według tych uchwał na poprawę bytu urzędników, podurzędników, służby i robotników kolei państwowych ogółem **ma być użytych 38 milionów koron**, podczas gdy minister kolei w dyskusyi oświadczył, że z powodów finansowych nie może posunąć się ponad sumę okrągło 21 milionów koron. Postawione w ciągu dyskusyi rezolucye przydzielono komisyi kolejowej.

Następny punkt porządku dziennego stanowiło I czytanie przedłożeń podatkowych. Prezydent podał do wiadomości, że zapisywanie się na listę mowców do I czytania nastąpi w poniedziałek o 3 kwadranse na 11 przed południem.

Po przerwaniu obrad kontynuowano dyskusyę nad wnioskiem nagłym w sprawie nominacyi sędziów w Czechach.

Po przemowie pos. Tobolki posiedzenie zamknięto; następne w poniedziałek o 11 przed południem.

Z komisyi należytościowej.

Wiedeń. Komisya należytościowa obradowała pod przewodnictwem dra Czaykowskiego i dokonała rozdziału referatów. Między innymi referentem dla wniosku pos. Pollaufa w sprawie należytości podatkowych został wybrany dr Łazarski, a dla projektów ustaw w sprawie przyznania ulg należytościowych dr Czaykowski.

Malik się pogniewał.

Wiedeń. Poseł Malik wystąpił ze Związku wszechniemieckiego, liczącego — jak wiadomo — czterech członków, a to dlatego, ponieważ trzej inni członkowie tego Związku absentowali się podczas głosowania nad wnioskiem Malika o reformę ustawy małżeńskiej.

Ubezpieczenie społeczne.

Wiedeń. Komisya dla ubezpieczenia społecznego kontynuowała wczoraj pod przewodnictwem posła Buzka dyskusyę nad przedłożeniem rządowem o ubezpieczeniu społecznem. W dyskusyi poseł Biały omawiał ubezpieczenie społeczne ze stanowiska stosunków galicyjskich i oświadczył, że dla Galicyi co najmniej należałoby uchwalić wyjątkowe postanowienia.

Sprawy urzędnicze.

Wiedeń. W komisyi dla funkcyonaryuszów państwowych pos. Tonelli wniósł, aby dla geometrów ustanowić dla XI rangi 2 lata służby, dla X rangi 5, dla IX rangi 6, dla VIII rangi 10 lat.

Szef sekcyi Gałecki oświadczył, że geometrzy są lepiej sytuowani w obecnej ustawie, albowiem dla osiągnięcia poborów VIII rangi ustanowiono lat 19 wobec 21 lat pierwotnie. — Można ewentualnie jeszcze zgodzić się na dalsze polepszenie przez skrócenie terminu przyjścia do XI rangi z 4 na 3 lata; na dalsze zmiany rząd się nie zgodzi.

Pos. Glöckl oświadczył się za tem, aby urzędnicy i służba otrzymali 1 stycznia 1912 r. dodatek drożyźniany, przez co jednakże nie powinno być wstrzymane działanie wstecz ustawy o pragmatyce służbowej od 1 stycznia 1912 r. Mowca wnosi też rezolucyę, wzywającą rząd, aby komisyi przedłożył bezzwłocznie wykaz tych poborów, jakie urzędnicy pobierają z tytułu dodatków personalnych, służbowych i remuneracyi.

Na tem obrady przerwano.

Wiedeń. Komisya dla spraw urzędniczych odbyła wczoraj po południu posiedzenie. Na wniosek pos. Kemetera postanowiono obrady przerwać, by dać wnioskodawcom możność porozumienia się co do jednolitego wniosku w sprawie brzmienia par. 68. Posiedzenie na tem zamknięto.

Ferye parlamentarne.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 17 grudnia.

We środę, 20 b. m., odbędzie Izba posłów ostatnie posiedzenie przed świętami, poczem nastąpi przerwa, która potrwa do końca lutego. Parlament nie zostanie odroczony, tylko prezydent we środę oświadczy posłom, że o następnem posiedzeniu zawiadomi ich w drodze piśmiennej.

Mimo to jednak prace parlamentarne nie będą w czasie feryj zastanowione, albowiem komisya urzędnicza i komisya ubezpieczenia społecznego obradować będą i podczas feryj parlamentu.

Sejm czeski.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Praga, 17 grudnia.

Jak słychać, Sejm czeski zwołany będzie 14 stycznia na dwutygodniową sesyę.

Telegramy

z dnia 17 grudnia.

Austrya a traktat marokański.

Wiedeń. Rząd upoważnił ambasadorów w Berlinie i Paryżu, by podali do wiadomości tamtejszych rządów zasadniczą zgodę monarchii na niemiecko-francuską ugodę marokańską, z tem zastrzeżeniem, że formalne pisemne przyłączenie się do tej ugody nastąpi w późniejszym terminie.

Zjazd kolejowy.

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu komitetu wykonawczego centrali ekonomicznej dla rękodzieł, handlu i przemysłu postanowiono dla obrad nad ważnemi, całe gospodarstwo obchodzącemi kwestyami, urządzić 2 stycznia 1912 r. ogólny austryacki zjazd kolejowy.

Nowy namiestnik Moraw.

Wiedeń. „Wiener Ztg." ogłasza: Cesarz zamianował prezydenta kraj. Bukowiny dr Oktawiana bar. Bleylebena namiestnikiem Moraw.

Po wyborach w Chorwacyi.

Zagrzeb. Według wyniku wyborczego z wczoraj partya rządowa jest względnie najsilniejszem stronnictwem.

Ministeryalna mowa Milleranda.

Paryż. Niektóre dzienniki omawiają wygłoszoną przez Milleranda mowę w Izbie deputowanych i zauważają, że mówił on jako przyszły minister spraw zagranicznych.

Angielska mowa tronowa.

Londyn. Parlament został wczoraj zamknięty mową tronową, która podnosi, że stosunek Anglii do innych państw jest dalej przyjazny. — Z zadowoleniem może stwierdzić, że doprowadzone zostały do skutku rokowania między rządami francuskim i niemieckim w kwestyi Maroka, w których rząd angielski był interesowany. Proklamacya podniosła ścisłą neutralność Anglii w wojnie włosko-tureckiej.

Rokowania francusko-hiszpańskie.

Madryt. Minister spraw zagranicznych odbył z francuskim ambasadorem konferencyę i podał do wiadomości, że redakcya hiszpańskiej kontrpropozycyi nie jest jeszcze ukończona.

Z parlamentu tureckiego.

Konstantynopol. Izba deputowanych obradowała nad nagłym projektem ustawy, dającej sułtanowi prawo na wypadek konfliktu między Izbą i rządem, Izbę rozwiązać bez zapytania senatu i prawo odroczenia Izby w czasie wojny.

Wielki wezyr oświadczył wśród burzliwych przerywań opozycyi, że głównym motywem projektu jest ewentualność rokowań pokojowych z Włochami, gdyż w tym wypadku potrzeba silnego rządu. Dalej odparł zarzuty prasy opozycyjnej, jakoby zamierzał Izbę rozwiązać, jakoby się zanosiło na zamach stanu, lub na zniesienie konstytucyi.

Turcya a Persya.

Konstantynopol. Na posiedzeniu Izby deputowanych, złożył minister spraw zagranicznych oświadczenie w sprawie depeszy parlamentu perskiego z prośbą o pomoc Turcyi. Oświadczył, że Turcya udzieliła w Teheranie rady pojednawczej. Ambasador rosyjski oświadczył, że wojsko rosyjskie będzie cofnięte, skoro tylko stosunki z Persyą się poprawią. Minister zakończył, że należy wierzyć w szczerość zapewnień Rosyi i podkreślił ważność nietykalności i niezawisłości Persyi dla Turcyi.

Król Anglii w Indyach.

Delhi. Król Jerzy wśród owacyj tłumów odjechał do Nepalu, a królowa do Agra.

Cholera.

Wiedeń. Departament sanitarny ministerstwa spraw wewnętrznych ogłasza: Wczoraj stwierdzono bakteryologicznie w gminie Isola (pow. Capo d'Istria) 1 wypadek cholery.

Z Królestwa Polskiego.

Dalsze okrawanie Królestwa.

Z Petersburga donoszą: Niejaki p. S. Tołstoj na posiedzeniu petersburskiego Tow. słowiańskiego podniósł projekt, aby niezwłocznie po odłączeniu od Królestwa Polskiego Chełmszczyzny rząd zajął się sprawą odseparowania od Królestwa gubernii suwalskiej z ludnością litewską.

Konieczność tego zarządzenia wnioskodawca uzasadniał tem, że projekt wyłączenia gubernii suwalskiej podnieśli sami Litwini w r. 1904. Władze administracyjne jednak nie skorzystały z tej okoliczności, uznając, że ze względów taktyki administracyjnej należy ten serwitut narodowościowy pozostawić nadal Polakom i w razie potrzeby korzystać z wrogiego usposobienia Litwinów względem Polaków.

Tymczasem, zdaniem p. Tołstoja, praktyka dowodzi, że Litwini i Polacy solidaryzują się w swych dążeniach narodowych i ruch litewski najwidoczniej objawia się w gubernii suwalskiej, gdzie Litwini wzorują się na Polakach. Odrębne warunki prawne Królestwa Polskiego ułatwiają te dążenia, tem bardziej, że Polacy sprzyjają ruchowi litewskiemu, czyniąc w stosunkach społecznych i prywatnych ustępstwa na rzecz języka litewskiego. — Taki stosunek prawny Litwinów w Królestwie Polskiem wytwarza względem nich dwoistą politykę rządu: jednę w guberniach zachodnich, drugą w Królestwie Polskiem, co, zdaniem wnioskodawcy, jest niepożądane.

Z tego względu autor projektu żąda, aby Litwinów w gubernii suwalskiej odłączono od Polaków, poczem rząd mógłby względem Litwinów stosować jednę politykę.

„Divide et impera".

Przed kilku dniami między posłów Dumy państwowej w Petersburgu rozesłano anonimową odezwę, wzywającą do utworzenia przy wyborach do Rady miejskiej w Królestwie kuryi polsko-żydowskiej zamiast proponowanych przez rząd dwu kuryj odrębnych, polskiej i żydowskiej. Autor, czy też autorowie odezwy motywowali swój projekt tem, że należy w imię zasady „divide et impera" zaostrzyć przez ustanowienie kuryi mięszanej antagonizmy żydów i Polaków oraz złamać zupełnie lub przynajmniej osłabić przewagę polską w samorządach miejskich. Zwrócono także w tej odezwie uwagę, że żydzi są gotowi popierać „ludność rosyjską kraju nadwiślańskiego" w nadziei, że „ich takt i oddanie się rządowi będą ocenione i wynagrodzone choćby przez pewne rozszerzenie granicy osiadłości".

Cytując odezwę powyższą, niektóre organa prasy warszawskiej wyraziły przekonanie, że jest to robota działaczów czarnosecińskich, pragnących pogłębić jeszcze więcej obecny rozłam między polskimi gospodarzami kraju, a napływową ludnością żydowską. Ponieważ jednak wśród przedstawicieli Dumy państwowej, a także w pewnych kołach społeczeństwa naszego, które już wcześniej powzięły wiadomość o treści odezwy, powstało przekonanie, że nikczemny ten elaborat jest dziełem owej grupy litwactwa, której wyrazicielem jest osławiony poseł Nisełowicz, a którą łączą dość bliskie stosunki z niektóremi sferami litwactwa warszawskiego, wyrażono żądanie, aby żydzi wyparli się kategorycznie wszelkiej łączności z autorami odezwy, a gdyby ich wśród siebie znaleźli, aby postawili ich pod pręgierz publiczny.

W odpowiedzi na to żądanie prawie wszystkie dzienniki żargonowe, wychodzące w Warszawie, a także hebrajski „Hacefira" oświadczyły z oburzeniem, że żydzi nie mają nic wspólnego z tą bezprzykładną odezwą. „Żaden żyd nie pozwoliłby sobie napisać coś podobnego" — pisze „Unser Leben". Żadna ręka żydowska nie ma łączności z tą odezwą — pisze „Frajnd". Żaden żyd nie napisał tej odezwy wstrętnej" — pisze „Hacefira".

Cytujemy te głosy pism żydowskich z prawdziwem zadowoleniem.

Apetyt rosyjski na Galicyę.

Pogrzebane na czas jakiś w ostatniem dziesięcioleciu marzenia polityków rosyjskich o oderwaniu Galicyi od Austryi i przyłączeniu jej do Rosyi, zaczynają odżywać coraz śmielej wśród nacyonalistów rosyjskich.

Bezkrwawy gwałt nad Chełmszczyzną podniecać poczyna apetyt rosyjski, uciszony chwilowo Cuszymą.

Przodujący wszelkiej zaborczej inicyatywie organ nacyonalistów „Moskowskija Wiedomosti" rzuca pierwszy raz śmiało i otwarcie hasło zaboru Galicyi.

Autor artykułu, znany działacz nacyonalistyczny Sawienko, pisze o tem w tonie tak silnym, że nie ulega wątpliwości, że artykuł jest inspirowanym i z wiedzą i świadomością kierujących kół napisany. Oto jego słowa:

„Możemy dać Austryi swą zgodę na połknięcie przez nią jeszcze dwóch prowincyi tureckich, ale pod warunkiem odpowiedniej kompensaty. A taką kompensatą może i powinna być Galicya wschodnia, ten kraj rdzennie rosyjski(!), dziedzina Włodzimierza świętego.

Niech zatem państwo Habsburgów ustąpi nam tę prowincyę".

Wywody p. Sawienki nie zjednały jednak sobie całkowitego uznania redakcyi „Mosk. Wied.". Jest ona zdania, że p. Sawienko chce dać za dużo, a za mało wziąć:

„Musimy jaknajkategoryczniej wypowiedzieć się przeciwko zacieśnieniu roli Rosyi na Bałkanach i Bliskim Wschodzie do takich rozmiarów, jak o tem pisze p. Sawienko.

Natomiast — Galicya powinna stać się rosyjską i to nietylko Wschodnia ale cała. Polski zaś bynajmniej nie należy oddawać Niemcom na pożarcie. Należy zawsze przypuszczać, że ludzie bądź co bądź nie zupełnie pozbawieni są rozumu. Polacy są bardzo lekkomyślni i przytem zanadto zirytowani skutkiem walki. Ale warunki naturalne zmuszają nas do wspólnego pożycia i wcześniej czy później Polacy to zrozumieją. My zaś nie powinniśmy przyswajać sobie w polityce obecnych przepisów szkolnych: jeśli szkoła nie może sobie dać rady z chłopcem, to wyrzuca go, aby zginął zupełnie. To nie jest polityka. Polski nie należy oddawać".

Teatr miejski.

Ze spuścizny pośmiertnej Lwa Tołstoja dobyty dramat „Żywy trup" jest utworem, na którym genialna umysłowość rosyjskiego pisarza wybiła silne piętno, aczkolwiek pod względem polotu myśli twórczej i wykończenia artystycznego dramat nosi wyraźne ślady szkicowości i niewykończenia. Treści do tego dramatu, który w 11 odsłonach ukazuje tragedyę trojga ludzi, splątanych z sobą fatalistycznym węzłem małżeństwa, przeobrażającego się w toku akcyi w nieświadomą bigamię, dostarczyło Tołstojowi rzeczywiste zdarzenie w rodzinie pewnego małżeństwa w Moskwie. Dramat Fedii Protasowa, który symuluje samobójstwo, aby żonie swej którą kocha, ułatwić związek małżeński z człowiekiem, przez nią kochanym, ujmuje Tołstoj w cykl silnych, ale w przeprowadzeniu zaledwie szkicowanych obrazów, w których psychologia poświęcenia się ofiary występuje mistrzowskiemi ujęta rysami.

Sztuka Tołstoja jako dzieło teatralne jest utworem w wysokim stopniu interesującym, zwłaszcza dla nas, gdyż wprowadza nas w środowisko społeczeństwa rosyjskiego, daje to jaskrawe, to pełne głębszej refleksyi życia tego obrazy i sceny, w których „dusza rosyjska" w pełnej swej występuje szczerości i nagości, w której przesuwa się galerya typów, jeżeli nie nowych w pomyśle, to w każdym razie bardzo interesujących swą odrębną obyczajnością i psychologią.

W wykonaniu „Żywego trupa", który samym pomysłem wysuwa się w szeregi niepowszednich dzieł współczesnego europejskiego repertoaru, na pierwszy plan wysunęli się p. Wysocka w roli Elżbiety i p. Weychert jako Fedia Protasow. Ten ostatni stworzył w całości kreacyę, którą ma prawo zaliczyć do swych najlepszych, silną w psychologicznym wyrazie, doskonałą w stopniowem uwydatnianiu upadku siły woli i energii życiowej nieszczęśliwego wykolejeńca. Darzono go też za wysoce artystyczne pojęcie kreacyi zasłużonym oklaskiem.

Odkładając uwagi dalsze o tej niezwykle interesującej premierze do najbliższego numeru zaznaczyć musimy, że publiczność, przepełniająca teatr, przyjęła dzieło Tołstoja z pełnym zapału uznaniem, wyróżniając w oklaskach także dalszych wykonawców: pp. Kosińskiego, Jednowskiego, panie Renard, Kosmowską i Morozowiczównę. wp.

Sprawy nauczycielskie.

Kraków, 17 grudnia.

Sprawy profesorów szkół średnich. Wczoraj wieczorem odbyło w Collegium Novum posiedzenie krakowskiego Koła Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych pod przewodnictwem radcy szkolnego Wolfa. Po wyborze komisyi-matki, w skład której weszli profesorowie: Drożdzikowski, Sikora i Waśniowski, a która ma się zająć ułożeniem listy kandydatów do zarządu Koła na rok przyszły, przedstawił prof. dr Weiner sprawozdanie z delegacyi suplentów gimnazyalnych, która udała się przed niedawnym czasem do Wiednia, aby tam w ministerstwie oświaty tudzież u prezydenta gabinetu hr. Stürghka i wreszcie w prezydyum Koła polskiego poprzeć postulaty suplentów.

Według oświadczenia prof Weinera, sprawa suplencka jest na dobrej drodze, sądząc po usposobieniu odnośnych sfer, sprawa ta będzie pomyślnie załatwioną. Delegacya spotkała się wszędzie z sympatycznem przyjęciem i poważnemi obietnicami.

Delegatowi krakowskiemu dr Weinerowi uchwalono za podjęte zachody podziękowanie.

Z kolei przedstawił prof. Górka sprawę lekcyj profesorów gimnazyalnych w zakładach prywatnych, tudzież stanowisko Rady szkolnej krajowej, która pozwala profesorom udzielać lekcyj w zakładach prywatnych przez 8 do 12 godzin tygodniowo. — Zastanawiano się przedewszystkiem nad tem, czy Rada szkolna krajowa, względnie dyrekcya gimnazyalna mają pewne zastrzeżenia co do zatrudnienia profesorów poza godzinami szkolnemi w zakładzie, w którym mają posady, — czy też powinno się tylko zawiadomić je, że się udziela lekcyj w zakładach prywatnych bez podawania ilości godzin.

Nad temi sprawami wyłoniła się bardzo obszerna dyskusya, w której zabierali głos pp.: Wasung, Heitzman, Marcinkowski, Heczko i p. Szafrańska. Ta ostatnia poruszyła przy tej sposobności sprawę nauczycielek, mających kwalifikacye nauczycielskie, których jednak przyjęcie na posady w liceach i do prywatnych gimnazyów żeńskich napotyka na liczne przeszkody.

W sprawie, poruszonej przez referenta p. Górkę tudzież p. Szafrańską, postanowiono wstrzymać się z decyzyą aż do czasu, gdy ukaże się projekt rządowy pragmatyki służbowej dla nauczycieli szkół średnich.

W myśl tego uchwalono końcowy wniosek, aby Zarząd Główny Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych opublikował w swym organie „Muzeum" projekt pragmatyki służbowej zaraz po jego pojawieniu się.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Walne zgromadzenie „Ogniska“ nauczycielskiego.

Przy nader licznym udziale członków odbyło się wczoraj w sali Towarzystwa demokratycznego nadzwyczajne walne zgromadzenie krakowskiego „Ogniska“ nauczycielskiego. Obradom przewodniczył prezes „Ogniska“ p. Michalski, który, otwierając zgromadzenie zaznaczył, iż pierwszy punkt porządku dziennego, mianowicie protest nauczycielstwa w sprawie oderwania Chełmszczyzny od Królestwa Polskiego musi odpaść z powodu zakazu dyrekcyi policyi. W piśmie, nadesłanem do zarządu „Ogniska“ zaznaczyła policya, iż „Ognisko“ jest stowarzyszeniem apolitycznem, przeto nie może się zajmować sprawami ściśle politycznemi.

Nad oświadczeniem tem wywiązała się dłuższa dyskusya, której rezultatem było uchwalenie rezolucyi tej treści, iż nauczycielstwo, nie mogąc się wypowiedzieć w tej sprawie na zgromadzeniu własnem, weźmie gremialny udział w wiecu chełmskim, który się odbędzie dziś w południe w Sokole.

Przystąpiono do uchwalenia wkładek miesięcznych członków. Ustanowiono je w wysokości 1·50 K dla każdego członka, który będzie za to otrzymywał bezpłatnie „Głos“ nauczycielstwa ludowego wraz z dodatkiem pedagogicznym, który się będzie pojawiał od 1 stycznia 1912 r.

Rozpoczęła się dyskusya nad projektem pragmatyki służbowej, wypracowanym przez „Krajowy Związek nauczycielski“. Zabierali głos pp. Lilienthal, Sławińska, dyr. Drozdowski, Horaczkowna, Szczeciński i Bielecki.

W dalszym ciągu uchwalono wniosek, aby wysłać do prezydenta miasta deputacyę celem poparcia petycyi o dodatek drożyźniany dla nauczycieli ludowych.

Dr Kanarek poruszył sprawę solidarnego współdziałania całego nauczycielstwa, zgrupowanego w „Krajowym Związku nauczycielskim“, w sprawach zawodowych i postawił następującą rezolucyę:

„Walne zgromadzenie „Ogniska nauczycielskiego“ protestuje przeciw gromadzeniu się zorganizowanego nauczycielstwa poza organizacyą związkową w sprawach, dotyczących interesów zawodowych nauczycielstwa“.

Rezolucyę tę uchwalono większością głosów.

Wreszcie polecono wysyłanie deputacyj przez niezawodowe stowarzyszenia nauczycielskie do Sejmu w sprawach czysto zawodowych, które należą wyłącznie do zawodowych organizacyj nauczycielskich.

Na tem obrady zakończono.

Zgromadzenie nauczycielstwa w Podgórzu.

Podgórze, 17 grudnia.

Na poufnem zgromadzeniu nauczycielstwa miasta Podgórza, które się odbyło wczoraj, uchwalono następujące rezolucye:

„Nauczycielstwo zwraca się do Rady miejskiej w Podgórzu z usilnem przedstawieniem, aby reprezentacya miasta w najbliższym czasie na miejscu, w Wydziale krajowym przez burmistrza i deputacyę Rady oraz nauczycielstwa poczyniła starania, by płace nauczycielstwa podgórskiego posunięte zostały do wyższej klasy poborów.

„Nauczycielstwo przyszło do przekonania, że Rada gminna nie jest w stanie wyrównać różnicy poborów, zachodzącej między II a I klasą płac, zwraca się więc do Rady miejskiej z prośbą, aby przynajmniej został dodatek drożyźniany w wysokości przynajmniej 100 K na każdą osobę stanu nauczycielskiego w mieście Podgórzu, tak długo, dopóki nie zostanie przesunięte do I klasy płac.

Nauczycielstwo m. Podgórza uchwala przy najbliższych wyborach do Rady miasta iść zgodnie i solidarnie, a popierać tylko te stronnictwo i tych kandydatów, którzy sprawie szkolnictwa w Podgórzu są przychylni i tej przychylności dali już dowody“.

Ze sportu.

Kurs narciarski metodą alpejską, zastosowaną do turystyki zimowej, odbędzie się w Zakopanem w czasie świąt Bożego narodzenia staraniem Tatrzańskiego Tow. narciarzy.

Kierownik kursu, nadporucznik p. Henryk Bobkowski, uczeń znanego alpinisty M. Zdarsky'ego, twórcy powszechnie zastosowanej alpejskiej metody jazdy na nartach, jeden z pierwszych instruktorów armii, przeprowadzi systematycznie naukę jazdy na nartach oraz przedstawi w praktycznem zastosowaniu zachowanie się na stromych zboczach, tak z użyciem, jak i bez użycia nart i kija, — chodzenie po lodowcach, budowanie namiotów w śniegu i pomoc w wypadkach.

Kurs odbędzie się od 25 do 29 grudnia na Kalatówkach koło Zakopanego; — uczestnicy znajdą schronienie w wykończonej części nowo budującego się schroniska Tatrzańskiego Towarzystwa narciarzy.

Zgłoszenia pisemne przyjmuje do 23 grudnia sekretaryat Tatrzańskiego Towarzystwa narciarzy; ustnych informacyj udzielają dyżurni Towarzystwa we wtorki i piątki od godziny 6 do 7 wieczorem w lokalu Towarzystwa Tatrzańskiego, ul. Kolejowa 4, oraz na zebraniach czwartkowych w kawiarni Sauera (o 8 wieczór).

Udział w kursie 4 korony, dla członków T. T. N. bezpłatny. W Zakopanem punkt zborny: restauracya St. Karpowicza (przy Krupówkach).

Członkowie Towarzystwa Tatrzańskiego, uprawiający sporty zimowe, uprawnieni są do korzystania z powrotnych o 30 proc. zniżonych biletów kolejowych do stacyj: Chabówka, Jeleśnia, Maków, Nowy Sącz i Zakopane, wprowadzonych na bieżący sezon zimowy od 1 listopada b. r. do 30 kwietnia 1912.

Bilety powyższe należy nabywać można jedynie na podstawie osobnej legitymacyi sportowej, którą wydaje krajowy Związek turystyczny (Kraków, Szpitalna 34) za złożeniem tam fotografii, tudzież należytości za legitymacyę w kwocie 20 halerzy.

Kronika.

Kraków, niedziela 17 grudnia.

Kalendarzyk kościelny: Łazarza b. i Olimpii.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 min. 36; zachód o godz. 3 m. 37; długość dnia godzin 8 min. 02.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Pochmurno, później zachmurzenie mniejsze, trochę chłodniej, południowo-zachodnie mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: wieczorem „Żywy trup“.

Wiec w sprawie chełmskiej w sali „Sokoła“ o godz. 11½ przed południem.

I. Poranek symfoniczny w starym teatrze o godz. 11 m. 30 przed południem.

Loterya spożywcza na Dom Pracy w Parku krakowskim w teatrze letnim o godz. 3 po południu.

Loterya gwiazdkowa na Ochronkę w Podgórzu w sali „Sokoła“ podgórskiego o godz. 3 po południu.

Kiermasz gwiazdkowy na Uczelnię południową im. Śleczkowskiej w starym teatrze od godz. 3 do 6 wieczorem.

Wieczorek muzykalno-wokalny w Towarzystwie miłośników cytry (ul. Floryańska l. 39) o godz. 7 wieczorem.

Wieczór Makabeuszów w starym teatrze o godz. 7 wieczorem.

Zebranie członków „Eleuteryi“ w lokalu przy ul. Mikołajskiej l. 3 o godz. 7 wieczorem.

Zgromadzenie ochotniczego oddziału motorowo-automobilowego i odczyt kapitana Rosnera: „O służbie i znaczeniu odziału w czasie wojny i pokoju“ w lokalu Gal. Klubu automobilowego o godz. 4 po południu.

Odczyt p. Sternsteina: „Hypnotyzm i sugestya“ w Czytelni akademickiej w Podgórzu (ul. Józefińska l. 7, II. p.) o godz. 7 wieczorem.

Koncert spacerowy w Tow. urzędników pocztowych (ul. Lubicz l. 5) o godz. 5 po południu.

Otwarcie wystawy prac członków Tow. fotografów-amatorów (ul. Karmelicka l. 15) o godz. 11 przed południem.

Wystawa gwiazdkowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Wystawa sztuki w Powszechnym Związku artystów (pałac Spiski) otwarta od godz. 9 rano do 4 wieczorem (w święta i niedziele od godz. 4 do 6 także przy świetle elektrycznem).

Wystawa w Tow. sztuk pięknych otwarta od godz. 11 do 4 po południu.

Wystawa etnograficzna otwarta od godz. 11 do 1 w południe przy ul. Studenckiej pod l. 7.

Teatr miejski we Lwowie: po południu: „Peer Gynt“; wieczorem „Cnotliwa Zuzanna“.

W poniedziałek 18 grudnia.

Kalendarzyk kościelny: Oczekiwanie N. M. P. Teotyma.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 min. 36, zachód o godz. 3 m. 37; długość dnia godzin 8 min. 01.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Legion“

Wycieczka Akademickiego Koła „Straży polskiej“ do fabryki p. Zieleniewskiego w Grzegórzkach. Punk zborny w „Straży polskiej“ (ul. Floryańska l. 1, I. p.) o godz. 2 m. 30 po południu.

VI. koncert (abonamentowy) muzyki polskiej w starym teatrze o godz. 7 m. 30 wieczorem.

Wieczór projekcyjny w Towarzystwie technicznem (ul. Straszewskiego l. 28) o godz. 6 m. 30 wieczorem.

Wystawa gwiazdkowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Wystawa sztuki w Powszechnym Związku artystów (pałac Spiski) otwarta od godz. 9 rano do 4 wieczorem (w święta i niedziele od godz. 4 do 6 także przy świetle elektrycznem).

Teatr miejski we Lwowie: „Straceńcy“.

Uniwersytet Ludowy urządził w listopadzie r. b. 29 wykładów na sali głównej z frekwencyą 3732 słuchaczy. Wykładów dzielnicowych odbyło się w ciągu października i listopada 74. W bibliotece było w październiku 2920 czytelników, tomów wypożyczono 3367. W listopadzie czytelników 3271, tomów 3718. W czytelni było w październiku 1537 czytelników, w listopadzie 1643.

Tytuły urzędników c. k. Biura korespondencyjnego. „Wiener Ztg.“ ogłasza: Cesarz zezwolił aby należący do służby redakcyjnej urzędnicy państw. c. k. biura korespondencyjnego nosili tytuły w VII kl. r. szefa redaktora, w VIII redaktora I kl., w IX redaktora II kl., w X adjunkta redakcyjnego, a w XI asystenta redakcyjnego.

Doroczne zebranie członków Universala Esperanto Asocio odbędzie się we wtorek, dnia 19 b. m. o godz. 6 30 wieczorem w lokalu Towarz. „Esperanto“, plac Maryacki 3, II p. Na zebraniu tem złoży sprawozdanie ze swych całorocznych czynności tut. delegat tegoż Związku, a ponieważ działalność Związku dotyczy szerokich warstw społeczeństwa, także i niezłonkowie mogą brać udział w zebraniu.

„Mały malarz“. Pod tym tytułem ukazały się na półkach księgarskich dwie prześliczne książeczki z obrazkami, wykonanemi przez p. Gramatykę-Ostrowską. Książeczki te nadają się doskonale na prezent gwiazdkowy dla „naszych milusińskich“.

Zamach samobójczy. Wczoraj po południu wypiła pewna 17-letnia szwaczka sporą ilość spirytusu denaturowanego. Pogotowie odwiozło ją po zastosowaniu odpowiednich środków do szpitala św. Łazarza. Stan nie jest groźny.

Nożem w serce. Podczas wczorajszej wypłaty robotników, pracujących przy kanalizacyi Wisły, zbliżył się do pewnej grupy Teofil Budyn, znany pijak i awanturnik, choć liczący dopiero 20 lat, i bez powodu wszczął z nimi sprzeczkę, w czasie której wyjął nóż i rzucił się z nim na 29-letniego robotnika Andrzeja Starnacha, kalecząc go w okolicę serca i w ramię. Starnach padł na ziemię, broczący krwią. Wśród stojących obok robotników rozległ się krzyk: „Zabił go!“ — Na miejsce wypadku przybył lekarz dr Keppler, który stwierdził, że rana w piersi sięga osierdzia sercowego i że gdyby nóż zagłębił się był o pół centimetra dalej, Starnach byłby natychmiast padł trupem. Starnacha przewieziono do szpitala Bonifratrów. Budyna aresztowała policya.

Dodać trzeba, że Starnach należał do spokojnych i bardzo pracowitych robotników.

Posiedzenie Rady miejskiej podgórskiej odbędzie się w poniedziałek 18 b. m. o godzinie 6 wieczorem. Na porządku dziennym dalszy ciąg rozprawy budżetowej.

Z kroniki policyjnej w Podgórzu. Wczoraj aresztowała policya miejska w Podgórzu 16 letniego Władysława Dębskiego i 19-letniego Stefana Szewczyka, za kilkakrotną kradzież drobiu.

Wczoraj wieczorem skradziono kupcowi Zygmuntowi Szapirze z zamkniętej spiżarni większą ilość towarów spożywczych. Sprawców jeszcze nie wyśledzono.

Policya miejska przytrzymała wczoraj sprawcę kradzieży pakunku z garderobą, dokonanej przed kilku dniami na szkodę p. N., urzędnika fabryki sody w Borku Fałęckim. Kradzieży dopuścił się 18-letni Leopold Czernek z Podgórza.

Afera szpiegowska we Lwowie. Ze Lwowa donoszą: „Prikarpatskaja Ruś“ przynosi kilka szczegółów o aresztowanym herszcie szajki szpiegowskiej, Stecyszynie i jednym z członków szajki, Gocu. Jeden z kolegów szkolnych obu aresztowanych pisze tam, co następuje:

„Stecyszyn, jako uczeń gimnazyum brodzkiego, należał do gorących ukrainofilów. W 6 klasie wyrzucono go z gimnazyum. Dzięki protekcyi urzędnika pocztowego w Brodach, Lewickiego, także mazepińca (tak przeważnie nazywają moskalofile ukraińców), dostał się do oddziału telegraficznego w Brodach. W tym czasie Stecyszyn był członkiem ukraińskich stowarzyszeń w Brodach. Będąc oficyantem pocztowym, Stecyszyn przywłaszczył sobie posyłkę pieniężną, wynoszącą około 6 tysięcy koron, za co został aresztowany i przez sąd złoczowski zasądzony na kilkumiesięczne więzienie. Roman Goc był z początku uczniem gimnazyum brodzkiego, lecz później przeniósł się do lwowskiego gimnazyum akademickiego (ruskiego), które ukończył tylko dzięki swemu patryotyzmowi ukraińskiemu“.

Samobójstwo z miłości. Z Drezna telegrafują: Wczoraj w jednym z tutejszych hoteli otruł się student Jangloff i jego narzeczona nazwiskiem Brasche. Przyczyną samobójstwa była nieszczęśliwa miłość.

Wypadki śmierci w koszarach. Z Kolonii telegrafują: Przed dwoma miesiącami adjutant batalionowy 24 p. p. zatruł się gazem w koszarach. Jego następca Titgel zmarł obecnie w ten sam sposób.

Uwolnienie zabójczyni. Z Nowego Jorku telegrafują: Śpiewaczka Grahame, która zastrzeliła właściciela hotelu milionera Stockera, została przez sąd przysięgłych uwolniona, albowiem sąd przyjął, że działała ona w obronie własnego życia.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 16 grudnia.

HOTEL BELVEDERE, ul. Basztowa, 27, w pobliżu dworca kolej. (pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu): dr Józef Wellner, inż. Franciszek Świerczek z Wiednia, dr Władysław Kostka z Warszawy, Władysław Dzikiewicz, Jan Deptuch z Zakopanego, Jan Gwoździoz z Sędziszowa, Wojciech Mikulski z Tarnowa, Mieczysław Sonnoburg z Pleśna, Antoni Wiszkal, Józef Prochaska z Pragi, Marcin Haidulka z Berna, Wacław Jahoda z Wiednia, Wilhelm Steiner z Drezna, Grzegor Malinowski z Wrocławia, Grzogorz Kanitz z Hildersheim Mikołaj Miljaroff z Petersburga.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 16 grudnia. Kursa giełdy wiedeńskiej: Losy: a) procentowe: Austryackiego zakładu kredytowego z obl. pro. z roku 1880 3-pro. 295·50. Austryackiego zakładu kredyt. z obl. pro. z r. 1889 3-pro. 274·75. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-pro. 308·50. Węg. Banku hip po 100 złr. 4-pro. 247·50. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-pro. 123·—. b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 5 złr. 35·—. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 505·—. Clary złr. 40 m. k. 186·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 85·—. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 85·—. Palffy 40 zł. m. konw. —·—. Czerw. krzyża austr. tow. 10 zł. 72·75. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 złr. 45·80. Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 78·—. Salma 40 złr. m. 292·—. Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 233·—. Tureckie oblig. prem. kolei pro. 240·—. Losy kom. m. Wiednia z 1874 roku 499·—.

Berlin, 16 grudnia. Austryackie banknoty 84·90. Spirytus —·—.

Paryż, 16 grudnia. Renta 3-pro. 94·95. Mąka 31·75.

Wiedeń, 16 grudnia. Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 617 —, węg. Zakł. kred. 817 50, Angiobanku 325 50, Unionbanku 626 —, Länderbanku 5.0 —, Bankverein 543 —, Bodencredit 13 05 Galic. Banku hipotecznego 688 —, Akcye praskiego banku kredyt. 718 —, Kolei państwowych 723 25, kolei południowej 109 25, kolei północnej 49 70, kolei Czerniowieckiej — —, Alpiny 855 —, Rima Muranyi 674 50, Praskiego Tow. żelaznego 26 78, Fabryki broni 766 —, Akcye tureckie tyt. 318 50, Gal. Karp. Tow. naft. 764 —, Obl. węg. indemniz. — —, Renta majowa 91 10, Austr. renta koron. 91 —, Węgier. renta koron 90 20, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 91 95, 4% Listy Banku hip. 98 30, 4¼% Listy Banku hip. 99 40, 5% Listy Banku hip. 110 —, 4% Listy Banku kraj. 92 50, 4½% Listy Banku kraj. 99 —, 4% Gal. Obl. propin. 93 30, 4% Gal. pożyczki kraj. 1893 92 90, 4% Pożyczki m. Lwowa 91 85, 4% pożyczka m. Krakowa 90 25, Losy tureckie 240 50, Marki 117 32, Ruble 254 50, Rosyj. pożyczka 103 50, Skoda 680 —, Powsz. B. depoz. — —.

Usposobienie osłabione.

Wiedeń, 16 grudnia. Cukier 35·25—35·35; 25·80—25 90 spokojny. Spirytus i nafta niezmienione.

Berlin, 16 grudnia. (Zamknięcie giełdy). Austryackie kredyty 203·62; Austr. kolej państw. —·—; Disconto 191·50; Tow. handlowe 170·50; Warszawsko-wiedeńskie 183·75; Losy tureckie 162·30; włoskie —·—; Noty austr. 84·90; Wiedeń krótki 847·75; Noty rosyjskie 216·10; Nowy Jork 419·50; 4½ polsk. listy zastawne 93·10; Ameryk. noty 419·25; 3% pruskie konsole 82·40, Lombardy 19·12; Reichsbank 140·30; Packetfahrt 141·75; Warszawa krótkie —·—.

L. 913. 9096 3 3
Konkurs.

Powiatowa kasa chorych ogłasza konkurs na posadę **drugiego lekarza kasy chorych** z płacą roczną 1200 K.

Bliższe warunki poda na żądanie Zarząd kasy chorych w Jaśle lub lekarz naczelny kasy chorych Dr Aleksander Hicner.

Termin do wnoszenia podań do **1-go stycznia 1912 r.**

Jasło, dnia 23 listopada 1911.

Prezes
Mańkowski m. p.

L. 4393. 9513 3 3
Konkurs.

Na posadę konduktora drogowego przy Wydziale powiatowym w Białej. Wymagane kwalifikacye są: Nieprzekroczony 40 rok życia, ukończenie kursu dla konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym, ewentualnie szkoły przemysłowej w dziale budownictwa i konserwacyi dróg. Z posadą tą połączone są następujące pobory roczne: Płaca początkowa 1200 Koron. z dodatkiem aktywalnym 200 K. i ryczałtem na objazdy dróg w kwocie 800 K. Płaca z dodatkiem wzrasta według tutejszego szematu do wysokości płac urzędników państwowych rangi XI. W razie wykazania wydatniejszej kwalifikacyi mogą być początkowe pobory według umowy w granicach szematu stostownie podwyższone. Posada nadaną będzie prowizorycznie na 1 rok, a po upływie tego roku i stwierdzeniu zadowalniającego uzdolnienia do pełnienia tej służby nastąpi stabilizacya. Ubiegający się o tę posadę winien najpóźniej do końca grudnia br. wnieść do Wydziału powiatowego w Białej podanie zaopatrzone w metrykę, świadectwa szkolne i z odbytej praktyki.

Wydział Rady powiatowej w Białej.

Lekcyj języka angielskiego

udziela rutynowana nauczycielka (osobno i zbiorowo) na przystępnych warunkach. Ul. Starowiślna 39, oficyny, parter, drzwi na prawo 9326 5 8

Wiktor Barabasz

Skład fortepianów, pianin i harmonium

Kraków, Rynek gł. 39, Linia A-B.

Poleca instrumenta doborowe z pierwszorzędnych fabryk krajowych i zagranicznych. Wyłączne zastępstwo **L. Bösendorfera.**

Wielki wybór w instrumentach przegranych. 284 163 0

Kilimy na gwiazdkę

z pracowni baronowej Lipowskiej tanio do nabycia w Krakowie, Karmelicka 29. 8845 7 8

Lekcyj języka niemieckiego

metodą Berlitza i uproszczoną nową metodą, udziela tanio R. S. G., Gołębia 16, II p., front. 9375 10 10

W Nowym Targu

od 25 lat dobrze idący **Hotel** w Rynku pod bardzo korzystnemi warunkami do sprzedania. Zgłoszenia: Ignacy Berenhaut, Nowy Targ. 9306 3 3

Dla przyjezdnych do Wiednia

w śródmieściu, obok Stadtparku, pokoje umeblowane, z całem utrzymaniem, na czas dłuższy lub krótszy, od 6 koron na dobę, u szlacheckiej, polskiej rodziny. Winda, oświetlenie elektryczne łazienka. Wcześniejsze zamówienia pożądane. **Wien III, Rechtebahngasse 18, II Stock, Tür 9.** 9443 3 4

Krynica

Do wydzierżawienia lub do sprzedania willa „Karolówka", hotel, 44 pokoi gościnnych, z kompletnem urządzeniem, oprócz sklepów i restauracyi. Wiadomość: Hirsch Salomon, Kraków, Berka Joselowicza 7. 9588 2 6

I. Przystąpię do spółki

albo II dam odstępne, wreszcie trzecie uiszczę honoraryum za wyrobienie agencyi „Krakowskiego Tow. Wzajemn. ubezp.", „Wisły", lub też „Slawii" — w stosunku do rocznego dochodu odnośnej agencyi. Obustronna dyskrecya. Zgłoszenia pod **„Interes"** poste restante **Sambor,** za okazaniem kwitu ins. 9483 3 3

Już nadeszły

świeże:

mączki, grysiki, tapioka, kakao dla dzieci. 9558 2 3

Śmietanka, masło deserowe, laktol i kefir.

„LAKTOL"

Karmelicka 15.

Obuwie z marką „Dalmo"

przewyższa swoją wypróbowaną jakością, trwałością i elegancyą wszystkie dotychczasowe wyroby. Obuwie „Dalmo" uznane jest ogólnie i wszechstronnie za najlepsze i jedyne w swoim rodzaju. Do nabycia we wszystkich większych i mniejszych miastach w kraju. Główny skład u jedynych i wyłącznych dostawców firmy: 8519 7 14

Cohn i Liebeskind

Kraków, Stradom 13.

ARGUS

pierwsze galicyjskie koncesyonowane

Przedsiębiorstwo detektywów prywatnych

pod dyrekcyą Wiktora Kowalskiego w Przemyślu, Rynek 10. Telefon 205,

ustala fakty i szczegóły, sprawdza zeznania i zapodania, inwigiluje osoby, wyśledza sprawców i zaginione osoby, bada majątek, posagi i t. p. zlecenia szczegółowo i dyskretnie. 6677 119 0

L. 125185/1911 9621
I. a.

Ogłoszenie licytacyi.

Podaje się do publicznej wiadomości' iż celem sprzedaży wiosennego zbioru wikliny w roku 1912 z gruntów miejskich w Dąbiu-Płaszowie ad Kraków i w starem łożysku Wisły, odbędzie się w Wydziale ekonomicznym Magistratu (gł. gmach Magistratu, od strony ulicy Poselskiej, II piętro, drzwi Nr 23) **we czwartek, dnia 28 grudnia 1911 r.** o godzinie 12-tej w południe, publiczna licytacya zapomocą opieczętowanych znaczkiem na 1 K ostemplowanych ofert.

Oferty składać należy na ręce Naczelnika Wydziału ekonomicznego w powyższym terminie do godziny 12-tej w południe w dniu licytacyi.

Wadyum wynosi 300 kor., które złożyć należy w kasie miejskiej przed dniem licytacyi. Warunki licytacyjne otrzymać można w Wydziale ekonomicznym Magistratu u godzinach urzędowych.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa,
Kraków, dnia 5 grudnia 1911 r.

Nowość! Zakład fryzyerski

Emila Hlávki, przy ul. Gołębiej l. 2 wykonuje wszelkie roboty z włosów, oraz „Manicure" i masaż twarzy za pomocą elektrycznego „Vibratora". 9623 3 3

Nawóz koński

na fury lub miesięcznie do sprzedania. — Karmelicka 47. 9682 1 6

Kamienica w śródmieściu

kilka kroków od Rynku — do sprzedania. ... L 8 1896

NOWOŚĆ! ZAKOPANE

Pensyonat „Borek"

wyłącznie dla zdrowych. Kuchnia wykwintna. Jagiellońska 8. 8173 17 19

Droguerya

do sprzedania w dużem mieście, firma stara, interes bardzo dobry. Adres: **Kwit inseratowy 9284 poste restante Kraków.** 9284 3 3

Masło

naturalne, codziennie świeże, w 5 klg. paczkach za 11·60 kor. Miód pszczelny kuracyjny w 5 klg. blaszankach za 7·50 kor., wysyła franco do każdej stacyi pocztowej za pobraniem **Józef Konstanty Barnaś, Szepèsófalu** (Węgry). Na próbę 5 klg. paczka ½ masła ½ miodu za 9·80 kor. opłatnie. 9206 10 10

L. 2171. 9643 2 3

KONKURS.

Celem obsadzenia z dniem 1 stycznia 1912 posady **lekarza miejskiego** w gminie Dąbrowie rozpisuje się niniejszem konkurs.

Płaca roczna 1200 koron.

Podania należycie wedle wymogów ustawy udokumentowane, należy wnieść do **końca grudnia 1911 r.** na ręce burmistrza.

Dąbrowa, dnia 1 grudnia 1911.

Burmistrz
Krasicki.

Panna

młoda, przystojna, wykształcona, z b. dobrego domu (kilkanaście tysięcy K posagu) w braku znajomości życzy sobie poznać mężczyznę inteligentnego, na wyższem stanowisku. Dyskrecya zapewniona. Zgłoszenia nieanonimowe z fotografią do 1 lutego n. r. **H. W. 102** poste restante **Kraków,** za okazaniem banknotu 20 koronowego serya 1867 Nr 007008. 9677 1 2

Kawaler

lat 50, mający przeszło 2000 K rocznej pensyi prawo do emerytury, oraz uboczny stały dochód w rocznej kwocie kilkuset koron, po stracie swej matki pragnie się ożenić ze starszą panną lub bezdzietną wdową z odpowiednim posagiem. Zgłoszenia pod adresem: Władysław Król, w Chabówce Nr 25. Za dyskrecyę ręczę słowem honoru. — Zgłoszenia tylko poważne będę uwzględnione. 9536 1 3

Księgarnia G. Gebethnera i Sp. w Krakowie

poleca najnowsze wydawnictwa:

	Koron
Brückner A. **Jana hr. Potockiego prace** i zasługi naukowe	4·—
Gomulicki W. **Rok 1812.** Powieść dla młodzieży z 7 ilustr. karton 4·40 K, w płóciennej oprawie	5·20
Konopnicka M. **Na normandzkim brzegu.** Wydanie nowe 3 K, w oprawie	4·—
Konopnicka M. **Poezye w nowym układzie IV.** Obrazki. Wydanie nowe 2·60 K, w oprawie	3·60
Mayne Reid. **Pobyt w pustyni** z 24 rycinami Dorégo. Wydanie nowe. Karton 2·60 K, w opr. płóc.	3·40
Morawska Z. **Adjutant następcy tronu.** Powieść z czasów wojny francusko-pruskiej z 7 rycinami Bagieńskiego, karton 3·20 K, w oprawie płóciennej	4·—
Sienkiewicz H. **W pustyni i w puszczy** 6·50 K, karton 7 K, w ozdobnej oprawie	8·—
Skarga P. **Kazania sejmowe** z pierwodruku 1597 r. Wydanie II. poprawione i znacznie uzupełnione wydał prof. Ign. Chrzanowski. Z portretem Skargi	4·60
Świat Zwierząt. Zeszyt VII.	1·50
Tetmajer Przerwa K. **Romans panny Opolskiej** z panem Główniakiem. Anegdota	4·60
Verne J. **Wyspa tajemnicza.** Dzieło uwieńczone przez akademię francuską. Wydanie nowe. Karton	4·60

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 9259 2 3

Zakopane

ulica Krupówki l. 31.

Kamil Baum

Tarnów

ulica Katedralna l. 2.

Bazar zakopański

najstarsza firma chrześcijańska poleca

Rzeźby, Ciupagi, przybory do szycia, pisania, malowania i pamiątki.

Skład papieru

Drukarnia à la minut, składnica przyborów szkolnych Polskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie. 239 22 0

Amer. urządzenia biurowe!

Wielki wybór! Niskie ceny! Wygodne warunki!

Szafy dębowe (wewnątrz i zewnątrz) nadzwyczaj solidny wyrób z 2 żaluzyami,

wymiar: 1·26 cm. × 2·20 × 48 od **K 200** w zwyż;

Biurka dębowe, masywne żaluzyowe, od K 200 w zwyż.

Szafki na akta, fotele, biblioteki składane i t. d. 9676 1 0

Skład: Kraków, Pałac Spiski I. piętro (Rynek gł. 34).

KORESPONDENT

biegle piszący na maszynie, **pracujący samodzielnie, z gruntowną znajomością języka niemieckiego,** potrzebny. 9434 3 3

Zgłoszenia szczegółowe, z podaniem wymagań i referencyj adresować:

Browar XX. Sanguszków, w Tarnowie.

Zakład pogrzebowy „Concordia"

JANA WOLNEGO

Plac Szczepański L. 2 (dom własny). — Telefon Nr 331.

Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok ze wszystkich krajów europejskich. 11 300 0

W Krakowie jedyny, który posiada własny wyrób trumien.

10.000 KORON NAGRODY

DLA NIEMAJĄCYCH ZAROSTU I ŁYSYCH.

Porost brody i włosów na głowie istotnie w 8 dniach wywołuje **prawdziwie duński „Balsam Mos".** Starzy i młodzi, mężczyźni i kobiety, używają tylko **„Balsamu Mos"** do wywołania porostu brody, brwi i włosów jest bowiem dowiedzioną rzeczą, że **„Balsam Mos" jest jedynym środkiem nowoczesnej wiedzy, który w przeciągu 8 do 14 dni** przez działanie na cebulki włosów w ten sposób na nie wpływa, że włosy zaraz zaczynają róść. Ręczy się, że środek ten nie jest szkodliwy

Jeżeli to nie jest prawdą, wypłacimy

10.000 KORON GOTÓWKĄ

każdemu golowąsemu, łysemu, lub rzadkie włosy mającemu, który Balsamu Mos przez sześć tygodni używał bezskutecznie.

Uwaga: Jesteśmy jedyną firmą, która daje tego rodzaju poręczenie. Lekarskie opisy i polecenia. Przed naśladownictwami ostrzega się **usilnie.**

W sprawie prób z Pańskim „Balsamem Mos" mogę Panom donieść, że z tego balsamu jestem zupełnie zadowolony. Już po ośmiu dniach pojawił się wyraźny porost włosów, a chociaż włosy były jasne i miękkie, były one przecież bardzo mocne. Po dwóch tygodniach przybrała broda powoli pierwotną barwę i dopiero wtenczas ujawniło się nadzwyczaj korzystne działanie Pańskiego balsamu. Dziękując, łączę dla WP. wyrazy poważania **I. C. Dr Tverg, Kopenhaga.**

Paczka Balsamu Mos 5 zł. Opakow. dyskr. Po otrzymaniu należytości lub za zaliczką. Pisać **do największego w świecie osobliwego handlu**

MOS-MAGASINET, COPENHAGEN 333 DANMARK (Dania).

(Opłata kart koresp. 10, a listów 25 h.) 9451

Magazyn futer

Stanisława Wrońskiego Synowie

Kraków — Lwów — Tarnów — wysyła do wyboru większe kollekcye garniturów na żądanie stron i udziela dogodnych spłat ponad K 50 osobom kredytu godnym.

6728 2 2

Tanio

Mleczarnia nowo otworzona wydawać będzie od dnia 17 grudnia obiady i kolacye prawdziwie domowe, smaczne i zdrowe na maśle. Dla abonamentów miesięcznych i pół miesięcznych taniej. 9675 2 3

Z poważaniem
właścicielka, Karmelicka l. 16.

Administracye kamienicy

przyjmie urzędnik państwowy i właściciel realności. **P. M.** poste rest. Kraków. 9161 10 10

Parcelę do sprzedania

budowlaną około 200 s. [ ] w Podgórzu przy nowym moście w Rynku. Adres: **A. M.** poste rest. **Kraków,** za okazaniem kwitu ins. 9285 3 3

Zdolna krawcowa

poszukuje szycia w domach prywatnych. Emilia Bałat, ul. Słowackiego l. 10, Podgórze. 9669 2 2

Cukiernia Aleksandra Sołtykowskiego

w Tarnopolu

poszukuje zaraz dwóch zdolnych **pomocników.** 9137 3 3

Na podarek gwiazdkowy

przewyborne styryjskie owoce stołowe, w okazach gabinetowych, kalwile, ananasy i gruszki w 5 kg. skrzynkach 9512 za zaliczką 5 K. 5 10

ADOLF BERGHOFER

Pischelsdorf, Styrya.

Odda na własność

5-letnią, ładną dziewczynkę osoba nieszczęśliwa, nie mająca środków do życia. Łask. zgłoszenia **Pomoc** poste rest. Kraków. 9430 2 2

Do sprzedania

b. piękna, słoneczna parcela budowlana w Wielkim Krakowie. Powierzchni około 834 sążni, frontu około 21 sążni. — Bliższej wiadomości udzieli W. Bełdowski, Kraków, Starowiślna 26. 9670 2 3

Magistra

poszukuje apteka obwodowa. Sanok, Kawski. 9346 3 3

Urzędnik pensyonowany

biegły w języku polskim, niemieckim, ruskim i czeskim, poszukuje odpowiedniego zajęcia. — Wiadomość: Jan Kunz, Lipnik, Morawa. 9296 5 5

Sierota

z bardzo dobrej rodziny, szuka zajęcia za skromnem wynagrodzeniem, mianowicie do towarzystwa starszej osoby lub do dzieci do lat 14. Zgłoszenia **„Prawda"** poste restante **Kraków 4,** za okazaniem kwitu inser. 9653 2 2

Sklep mały i wielki

w śródmieściu, tuż przy gł. Rynku 1-szy od 1 stycznia 1912 a 2-gi od 1 października 1912, do wynajęcia. Wiadomość w sklepie p. Knapińskiego, Mikołajska 7, o g. 5 po poł. 9438 3 3

Zakład fryzyerski ST. WISKIDA

Sławkowska 1

urządza

Sprzedaż gwiazdkową

20% opustu na wszystkie roboty z włosów, modne wiązanki, szpilki, girlandy z loków, turbany puklowe i ondulowane, grzywki, warkocze, postiche

przez 7 dni t. j. od 14 do 21 grudnia.

Z powodu licznych zamówień listownych i powodzenia sprzedaży gwiazdkowej, prolonguję dla spóźnionych Pań na następne 7 dni, t. j. do 21 b. m.

Zamówienia miejscowe i listowne z prowincyi obowiązują w czasie gwiazdkowym do opustu 20%. 9645 3 3

Na składzie największy wybór gotowych robót włosowych

Nowo otworzona

Pracownia ubiorów męskich

Wincentego Żmudy

wykonuje wszelkie roboty garderoby męskiej i uniformowej szybko i starannie po cenach konkurencyjnych.

Kraków, 9115 **św. Jana 13**

Parter. 7 pokoi.

Wygody. Elektryczność. Ogródek. — Podzamcze 10. 9650

Miód patokę

kuracyjny i deserowy w 5 kl. puszkach po 7 K 50 h opłatnie wysyła ks. Wł. Mikitka, proboszcz w Kupczyńcach, poczta Denysów. 6114 50 0

Dwa pokoje i nyża na II piętrze

od frontu przy ul. Sławkowskiej l. 30 na biuro, kancelaryę adwokacką lub magazyn, z oświetleniem elektrycznem, do wynajęcia od 1 stycznia 1912. 9592 3 3

Pożyczki osobiste

na 4 do 6 .. od 200 kor. począwszy, bez poręczycieli, na raty miesięczne po 4 kor. dla osób każdego stanu, szybko i dyskretnie przeprowadza Filip Feld, Dom bankowo-giełdowy. Budapest VII., Rákoczi-ut. Nr. 71. 9538 6 8

Na Gwiazdkę!

Pathéfon

gra szafirem, nie niszczy płyt. Reprodukcya niezrównana. Bawi. Gra do tańca. Bogaty repertuar. Katalogi darmo. **Kolędy.** Nowe modele z tubami i **bez tub.** 8952 4 0

Stefan Grudziński i Tadeusz Berger

Kraków, Szewska 22. Telefon 305.

Do firmy

A. HAWEŁKA c. i k. Dostawcy Dworów w KRAKOWIE

nadeszła już z pierwszych tegorocznych zbiorów

Herbata Ceylon

Rangalla

9248 3 6

której mimo bardzo znacznego podrożenia dostarcza **w tej samej znakomitej jakości jak dawniej** po cenach:

Nr. 1	opakowanie czerwono-złote	K	1·40 za ¼ funta		paczkę
	„ „	„	—·75 „ ⅛ „		
Nr 2	opakowanie fiołkowo-złote	K	1·20 za ¼ funta		paczkę
	„ „	„	—·65 „ ⅛ „		

Przy odbiorze 1 kg. naraz, uskutecznia przesyłki franko opakowanie i fracht do każdej miejscowości Monarchii Austro-Węgier.

Na prowincyi do nabycia w handlach i drogueryach.

Pierwsza hala rybna

Izaka Becka

Można dostać u mnie **żywych ryb:** karpi, szczupaków i linów, jakoteż **świeżo** bitych ryb: sandaczy, szczupaków i łososi etc. po umiarkowanych cenach. W piątek 22 b. m. zamykam halę o god. 3½ po południu, a w sobotę otwieram o godz. 4½ wieczorem. Wysyłam też ryby na zlecenie za zaliczką.

Z poważaniem

Izak Beck

ulica Bożego Ciała 5.

9655 1 4

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.